









## Dzieci coraz więcej — nauczycieli coraz mniej.

Rok 1929 zaznaczył się w szkolnictwie wzrostem liczby dzieci i liczba ta od tego czasu stale się powiększa. W związku z tem powstały pewne trudności w realizacji powszechnego nauczania. Trudności te w dobie kryzysu wzrosły ogromnie, tembardziej, że liczba nauczycieli nie tylko nie powiększa się, ale nawet ulega redukcji.

Operujemy tu liczbami, dotyczącymi Okręgu Szkolnego Krakowskiego — które ostatnio ogłosiło dane statystyczne, dotyczące tego zagadnienia. I tak: liczba nauczycieli, która w r. 1930-31 wynosiła 14482, w następnym roku obniżyła się o 414 etatów do liczby 12068 nauczycieli i na tym poziomie pozostała dotąd. Za to liczba dzieci przypadających na 1 nauczyciela, wzrosła ostatnio niepomierne, ponad normę dopuszczalną. I tak na jednego nauczyciela przypadało:

w r. 1931-32 — 62,0 uczniów,  
w r. 1932-33 — 65,5 „  
w r. 1933-34 — 66 „

Przy podziale na województwa krakowskie i kieleckie dostrzegamy pewne różnice na korzyść krakowskiego. W r. 1833-34 na 1 nauczyciela przypadało w krakowskim 60 uczniów, a w kieleckim 74 uczniów. Są to obliczenia przeciętne, gdyż w niektórych szkołach liczba dzieci na 1 nauczyciela dochodzi do 100 i więcej.

Przeciążenie nauczycieli jest bardzo znaczne — a fakt ten pogarszają jeszcze ciężkie warunki lokalowe. Normy przewidują na jednego ucznia około 1 m. kw. powierzchni podłogi, podczas gdy przeciętna w okręgu krakowskim wynosi 0,6 m. k. Ogromna większość sal nie odpowiada swojemu przeznaczeniu, a są i sale, gdzie na 24 m. kw. — rozmiar średniego pokoju — uczy się 60 dzieci.

Jeżeli mimo to 96 proc. wszystkich dzieci uczy się w szkołach, a wyniki nauczania stale się poprawiają, gdyż procent drugoroczności zmniejsza się i z 17 proc. w r. 1932-33 spadł na 14 proc. w r. 1933-34, przypisać to należy wyczerpanej pracy nauczyciela, który, choć gorzej sytuowany do rzeszy urzędników spełnia swój obowiązek wedle swych sił i ponad siły.

Tylko czy z pożytkiem dla swojego zdrowia i czy długo wytrzyma to tempo — to już inna sprawa.

## Nowy skład pomorskiej Izby Rzemieślniczej.

Toruń. Zapowiedziane na lipiec wybory do Pomorskiej Izby Rzemieślniczej, mającej dotychczas swoją siedzibę w Grudziądzu, jakkolwiek mówi się coraz częściej o jej przeniesieniu do stolicy wojewódzkiej, nie odbędą się.

Termin składania list kandydatów na radców Izby upłynął z końcem ubiegłego tygodnia. Do przewodniczącego głównej komisji wyborczej doniesiono w tym terminie, iż organizacje rzemieślnicze drogą porozumienia ustaliły w poszczególnych obwodach wyborczych, których jest na całym Pomorzu pięć, osoby kandydatów na radców i ich zastępców.

W następstwie takiego stanu rzeczy odpada potrzeba uciekania się do akcji wyborczej. Na podstawie kompromisu radcami Pom. Izby Rzemieślniczej wybrani zostali pp.: w obwodzie I. (m. Grudziądz i powiaty: chełmiński, grudziądzki, sępoleński i świecki): 1. Józef Dominik, mistrz kowalski. 2. Antoni Zieliński, mistrz krawiecki. 3. Jan Pablke, mistrz stolarski. 4. Piotr Jakubowski, mistrz mularski z Grudziądza;

w obwodzie II. (m. Gdynia i powiaty: kartuski, kościerski i morski): 5. Piotr Wojtasik, mistrz rzeźnicki z Gdyni;

w obwodzie III. (powiaty: chojnicki, starogardzki, tczewski i tucholski): 6. Teodor Maciejewski, mistrz szewski ze Starogardu, 7. Andrzej Szczygielski, mistrz piekarski z Tzewa.

w obwodzie IV. (m. Toruń i powiaty: toruński i wąbrzeski): 8. Ksawery Ebert, mistrz fryzjerski z Torunia;

w obwodzie V (powiaty: brodnicki, działowski i lubawski): 9. Ludwik Gilgenast, mistrz kołodziejski z Pacołtowa, powiat lubawski.

Jednocześnie zastępcami radców zostali pp.:

w obwodzie I: 1. Maksymilian Grzegorzewski, mistrz kowalski z Włociborta, pow. Sępoleński, 2. Władysław Skopiński, mistrz krawiecki z Grudziądza, 3. Teofil Schmidt, mistrz stolarski ze Swiecia, 4. Teodor Bredefeld, mistrz mularski z Chelma;

w obwodzie II: 5. Augustyn Rosinek, mistrz rzeźnicki z Kościerzyny.

w obwodzie III: 6. Walerjan Gabrych, mistrz szewski z Tucholi, 7. Jan Latzke, mistrz piekarski z Sucholi;

w obwodzie IV: 8. Alfons Kurzyński, mistrz fryzjerski z Wąbrzeźna;

w obwodzie V: 9. Konstanty Heyda, mistrz kołodziejski z Brodnicy.

## Delegacje na zjazd Polaków z zagranicy.

Warszawa, 11. 6. Delegacja Polonji amerykańskiej na 2-gi zjazd Polaków z zagranicy przybędzie do kraju 18 lipca rb. polskim statkiem „Pułaski“. W skład delegacji wchodzi reprezentanci wszystkich najpoważniejszych organizacji polskich w Stanach Zjednoczonych, z cenzorem Związku Narodowego Polskiego, prof. Franciszkiem Cieplikiem na czele.

Delegatami z Argentyny na ten zjazd będą pp.: Kowalewski, Prokopowicz, z Urugwaju zaś p. Makowski; znani działacze wśród Polonji argentyńskiej i urugwajskiej. Wybory delegatów przeprowadziły naczelnice organizacji w niedz. dnia 27 ub. m..

Na walnem zebraniu Centralnego Związku To-

warzystw Polskich w Belgji została wybrana delegacja na zjazd w osobach Jana Piaseckiego i Hermana Fiszera.

W Danji organizowanych jest kilka wielkich wycieczek do Polski. Wycieczki te obejmą nie tylko Polaków, ale i Duńczyków. Główna wycieczka wyjedzie z Danji na początku sierpnia i zabawi w Polsce około 15 dni.

## Ponowne ustawienie „Wojaka w żelazie“ we Wiedniu.



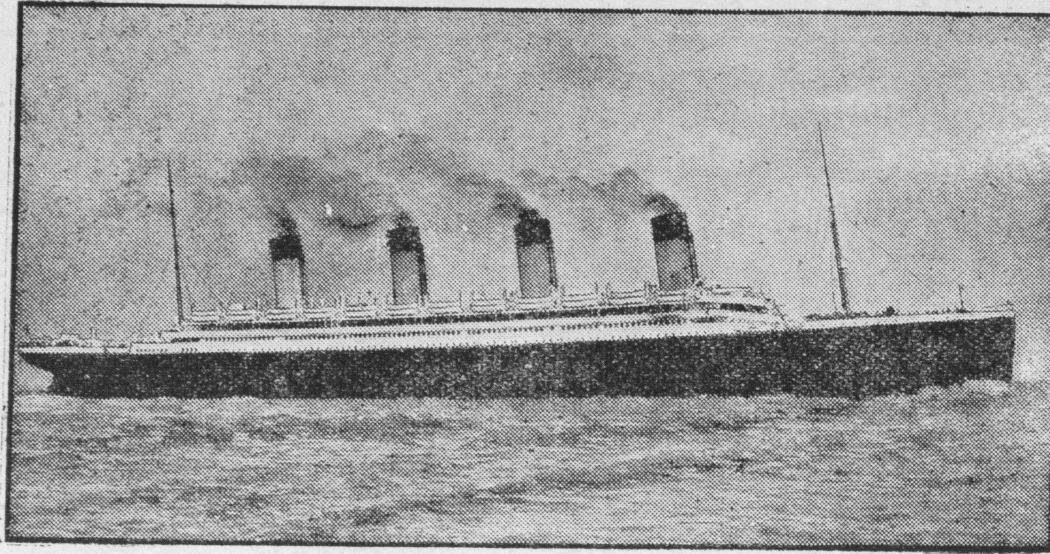
Prezydent związkowy Miklas wbija pierwszy gwóźdź.

Ten z wojny światowej pochodzący pomnik ma być obity gwoździ. Z uzyskanych z zakupionych gwoździ pieniędzy ma być postawiony pomnik Nieznanego Żołnierza.

## We więzieniu.

Dozorca. — Jutro egzekucja. Proszę powiedzieć, co byś pan chciał zjeść przed śmiercią.  
Skazany: Nie jadłem tego roku ogórków, bojąc się cholery... Teraz mogę chyba spróbować.

## Katastrofa na morzu.



Statek transatlantyki „Olympic”, który z powodu gęstej mgły najechał na okręt-latarnię „Nan-

tucket”. Z 11 ludzi załogi okrętu-latarni, który od razu poszedł na dno, 11 ludzi poniosło śmierć.

### Komunikat.

Z dniem 10 czerwca rb. wprowadza Ministerstwo Komunikacji dla osób, zaopatrzonych w ważne dowody osobiste z fotografiami (legitymacje), a udające się kilkakrotnie w podróż pomiędzy dwoma pewnymi stacjami kolejno tam i z powrotem, t. zw. bilety abonamentowe, ważne na pięć przejazdów w każdą stronę w klasie II lub III pociągami osobowymi lub pociągami pospiesznymi w ciągu 60 dni, licząc od dnia wystawienia biletu.

Bilety takie wydaje się w okręgu DOKP. Toruń na stacjach Gdańsk dw. gł. na przejazd do Warszawy i w Gdyni na przejazd do Poznania lub Warszawy.

Cena biletu abonamentowego na 10 przejazdów wynosi ośmiokrotną cenę przejazdu pojedynczego według tabeli pierwszej zawartej w załączniku do taryfy osobowej i bagażowej część II, tj., że na każdej pojedynczej podróży w jedną stronę zaoszczędza się 20 proc. Np. cena pojedynczego biletu kl. III na pociąg osobowy z Gdyni do Warszawy przez Grudziądz i Rowo wynosi na 408 km. 18,60 zł, co uczyni za 10 przejazdów za biletami pojedynczymi 186 zł, gdy za tę samą ilość przejazdów za biletami abonamentowymi płaci się tylko 148,80 zł.

Równocześnie wprowadza się na PKP. w dowolnych relacjach na odległość conajmniej 150 km. w jedną stronę ulgi dla wspólnych przejazdów rodzinnych, odbywających się w okresach od 15 grudnia do 20 stycznia, od niedzieli palmowej do następującej niedzieli po Wielkiejnocy, tj. do niedzieli przewodniej i od 1 czerwca do 1 października. każdego r.

Oplaty za takie przejazdy wynoszą:

Ubiegający się o ulgę opłaca za siebie pełną opłatę normalną, chociażby posiadał z innego tytułu prawo do korzystania z ulgi od opłat normalnych.

Za współmałżonka oraz dzieci powyżej lat 18 uiszcza się opłatę według zmniejszonej tabeli szóstej, za dzieci w wieku do lat 18 uiszcza się połowę opłat, zawartych w tejże tabeli.

Przez dzieci rozumie się również pasierbów. Np. rodzina, składająca się z rodziców i 5 dzieci, z których jedno przekracza 18 rok, a reszta 10 rok życia, płaci na odległość 168

km. w klasie III pociągu osobowego pierwsza osoba (ojciec) 9 zł, żona i dziecko powyżej lat 18 po 5,80 zł = 11,60 zł, a reszta dzieci po 2,90 zł = 11,60 zł, czyli razem 32,20 zł, zamiast według dotychczasowych postanowień taryfowych  $7 \times 9 = 63$  zł.

Ulgę tę przyznają kasy biletowe za przedłożeniem 3 zaświadczeń, wypełnionych atramentem według ustalonego wzoru, które nabyć można w kasach stacyjnych w cenie 5 gr od sztuki.

Zaświadczenia wypełnia wnioskodawca i przedkłada urzędowi gminnemu lub miejskiemu celem potwierdzenia zgodności danych, w nich zawartych.

Po jednym zaświadczeniu zatrzymują kasy biletowe, które wydały bilety, a trzecie zaświadczenie służy podróżnemu podczas jazdy jako dowód otrzymanej ulgi.

Ulgę stosuje się przy wspólnych przejazdach małżonków, z dziećmi lub jednego z małżonków z dziećmi, najwyżej jednak dla 10 uczestników. Przerwy podróży nie są dozwolone.

### Rada min. uchwaliła projekt kodeksu handl.

Warszawa. W sobotę, 9 bm. przed południem, pod przewodnictwem p. premiera prof. Kozłowskiego odbyło się posiedzenie Rady ministrów, na którym uchwalono projekt rozporządzeń Prezydenta R.P. o kodeksie handlowym (część I) i przepisach, wprowadzających ten kodeks.

Nowy kodeks handlowy kodyfikuje w jedną całość przepis ogłoszonego już kodeksu handlowego z października 1933 r. oraz przepisy ustaw specjalnych o spółkach akcyjnych, spółkach z ogr. odpowiedzialnością i o domach składowych.

Ponadto kodeks ten rozszerzono przepisami o sprzedaży na raty. Uzupełniony w ten sposób nowy kodeks, zawierający całokształt najważniejszych przepisów prawa handlowego, z wyjątkiem prawa morskiego i ubezpieczeniowego, które skodyfikowane zostanie w części II i III kodeksu handlowego, wejdzie w życie z dniem 1 lipca 1934 r.

Ponadto Rada ministrów uchwaliła m. in. szereg dalszych rozporządzeń Rady ministrów o zmianie granic poszczególnych powiatów.

## „Czteronogi“ samolot bez kół.



Na lotnisku w Peru w Belgii odbył się próbny lot „czteronogi” samolotu bez kół, który skonstruował technik lotniczy Florinue. Samolot wznosił się z ziemi istotnie niemal prostopadle, prostopadle też spadł wkrótce potem i rozbił się doszczętnie. Na zdjęciu u góry samolot przed startem, u dołu jego szczątki.

### Projekt nowego prawa upadłościowego.

W jakich warunkach można rozpocząć postępowanie układowe z wierzycielami?

Komisja kodyfikacyjna opracowała ostatecznie projekt nowej ustawy o zapobieganiu upadłościom.

Ogólne przepisy nowej ustawy ustalają, że dłużnik, który na skutek okoliczności wyjątkowych i od niego niezależnych zaprzestał wypłat lub w najbliższej przyszłości przewiduje konieczność ich zaprzestania, może wnieść o otwarcie postępowania układowego z wierzycielami.

Dłużnik nie może jednak żądać postępowania układowego: 1. jeśli nie posiada przedsiębiorstwa, prowadzonego przynajmniej w ciągu trzech lat, 2. nie prowadzi w przedsiębiorstwie księgowości handlowej, 3. jeśli nie minęły trzy lata od wygaśnięcia zawartego przez to przedsiębiorstwo na podstawie postępowania układowego układu zapobiegawczego oraz 4. jeśli nie wykonano poprzedniego układu zapobiegawczego, a od daty ostatniego uchybienia warunkom tego układu nie minęło jeszcze 5 lat.

Projekt ten ma być w najbliższym czasie przesłany izbom przemysłowo-handlowym i organizacjom gospodarczym do zaopiniowania.